

Bemærkninger til forslaget

Indledning

De røggasser, der dannes ved forbrænding af fossile brændsler som kul og olie, indeholder blandt andet svovloxider (SO_2 og SO_3 , forkortet SO_x) og kvælstofoxider (forkortet NO_x) som gasformige komponenter. Ved emission af disse i atmosfæren reagerer de under dannelse af syrer, der gennem nedbøren efterhånden tilføres jord, vand og bebyggede områder. Den resulterende forøgelse af surhedsgraden i miljøet kaldes for forsuringen.

Forsuringen har et stort antal skadevirkninger, der kendetegnes ved, at de indtræder gradvis. Det er vigtigt at gribe ind med modforholdsregler, før miljøets naturlige modstandskraft udhules for stærkt. I vore nabolande har skaderne således nået et niveau, hvor de delvis er uigenkaldelige, og hvor det er let med sikkerhed at fastslå et årsagsforhold til forsuringen. I Sverige er over 4.000 søer »døde«, dvs. at fisk kan ikke formere sig mere. I Tyskland er kæmpemæssige skovområder så svækkede, at $\frac{1}{3}$ skønnes døde eller døende. Kendsgerningerne om forsuringen peger på, at der skal handles nu for at undgå alvorlige skader.

Luftkvaliteten i Danmark påvirkes af transport af SO_x og NO_x fra vores nabolande og omvendt. Denne fjerntransport gør forsuringen til et internationalt problem. De forpligtelser, Danmark har påtaget sig gennem arbejde ved internationale møder og tilslutning til konventioner, er nu af et omfang, der gør en national lovgivning mod forsuringen påtrængende.

Det økonomiske grundlag for en sådan lovgivning fremgår af en analyse af de omkostninger, der er forbundet med en afsvoivling af røggasserne sammenholdt med den nytte i sparede skadeomkostninger, dette medfører. Det synes klart, at disse to beløb er af sammenlignelig størrelse for Danmarks vedkommende, og der er derfor ikke netoudgifter forbundet med at gennemføre det foreliggende forslag.

Med forslaget sikres en øget beskyttelse af naturen i Danmark. Dette gælder særlig for de stærkt forsuringstruede lobeliasøer i Jylland, der for øjeblikket søges fredede som en særpræget og smuk

naturtype med betydelig videnskabelig interesse. Det er væsentligt, at man nedsætter spidsbelastningen med SO_x , der medfører de største skadevirkninger for naturen. Forslagsstillerne lægger også vægt på at imødekomme den nordiske opinion, der senest er udtrykt ved henvendelsen af 21. juni 1982 til Nordisk Råd fra naturfredningsforeningerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige om at prioritere forsuringproblemerne meget højt i det kommende arbejde. Der åbnes også mulighed for en øget indflydelse på forslaget om fællesnordiske emissionsgrænser for SO_x , der behandles ved Nordisk Råds møde 21.-25. februar 1983 i Oslo, og som er anbefalet af Nordisk Råds miljøudvalg. Idet Danmark ene af de nordiske lande er et nettoeksportørland for SO_x gennem fjerntransport og har langt den højeste emission af SO_x pr. indbygger, er det rimeligt, at vi tager initiativet på dette område.

Skadevirkninger.

Skader på søer kendes navnlig fra Sverige, hvor det ringe kalkindhold i jorden gør naturen særlig sårbar. Ifølge en rapport fra Naturvårdsverket (Monitor 1981) er mindst 18.000 søer nu alvorligt truede. I 4.000 søer er pH-værdien sunket til under 5. Ved denne surhedsgrad stiger indholdet af tungmetaller stærkt (mangan, cadmium, bly, kviksølv), fiskene kan ikke mere formere sig og aluminium begynder at udfældes på fiskenes gæller, så de kvæles. Sådanne døde og døende søer findes nu i mindre målestok over hele Europa. En beskrivelse af forsuringstruede danske søer (miljøstyrelsen 1981) konkluderede, at der er »grund til at antage, at der i adskillige danske stødpudefattige hede-, skov- og klitsøer foregår en forsuring, der hovedsagelig er forårsaget af de sidste årtiers kraftige stigning i nedbørens indhold af stærk syre over det meste af Europa.« Hvad angår lobeliasøerne i Jylland fandt man »god grund til at frygte, at disse søer ved en fremadskridende forsuring vil miste deres karakterplanter, medens tørvemos og trådalger vil brede sig og dødt organisk materiale ikke længere vil nedbrydes, men akkumuleres på bun-